

Nr 26.

Av fru **Eriksson** i Stockholm m. fl., om förhöjt anslag till *Hemmens forskningsinstitut*.

Till de svåraste balansnumren i samhällsekonomin hör att hålla jämvikt mellan löne- och prisnivåerna. Inte minst de senaste åren har visat, att de nominella penninglönerna betyder mindre för levnadsstandarden än priserna och kvaliteterna på de varor, som kan inköpas för innehållet i lönekuverten. För konsumenterna i allmänhet och löntagarna i synnerhet är det ett centralt intresse att få valuta för sina pengar, att kunna göra kloka och billiga inköp av alla de förnödenheter, som ingår i den normala konsumtionen. Detta förutsätter emellertid en upplyst konsumentopinion, som vet vilka krav den har rätt att ställa på varornas kvalitet och allmänna ändamålsenlighet och som är i stånd att bedöma skäligheten i de priser den får betala för de vanliga livsförnödenheterna och bruksföremålen. En sådan inköpskunskap försvåras dock av den moderna varumarknadens stora rikhaltighet. Den industriella utvecklingen och den höjda levnadsstandarden har tillfört marknaden och tillför den ideligen nya varuslag, nya typer och kvaliteter som jämte prisrörelserna ställer konsumenterna inför ständigt förändrade förutsättningar, när de skall planera sina inköp och sin budget. Den enskilde konsumenten har också begränsade möjligheter att lära känna det mångskiftande varusortimentet i nutidens butiker. Ofta är det omöjligt att vid inköpstillfället bedöma, om en vara är konstruerad på ett ändamålsenligt sätt eller om den innehåller några skadliga eller olämpliga beståndsdelar. För en sådan prövning kan det behövas ett tekniskt kunnande eller laboratorieundersökningar som den enskilde konsumenten inte förfogar över.

Det är mot denna bakgrund man bör bedöma värdet av den konsumtionsforskning som bedrivs vid Hemmens forskningsinstitut. Under mindre än tio års verksamhet har detta institut medhunnit en rad mycket värdefulla insatser genom att lägga upp en systematisk funktionsforskning rörande olika slags konsumtionsvaror som användes inom hushållen. Forskningsresultaten har hälsats med tacksamhet av konsumenterna, medan samtidigt kritiken fäst sig vid att resultaten inte spritts till konsumenternas breda lager i den utsträckning som varit önskvärd. Svaret på denna kritik har varit en hänvisning till bristande ekonomiska och personella resurser. I en pionjärverksamhet lik den Hemmens forskningsinstitut har bedrivit har det inte alltid lyckats att dimensionera forskningsprogram och upplysningsservice efter de ekonomiska förutsättningarna vid varje tillfälle. Det statsanslag och de privata bidrag från näringslivet, varpå institutets ekonomi hittills byggt, har

också vuxit långsammare än konsumenternas anspråk på institutets prestationer.

I syfte att skapa en tryggare ekonomisk bas för institutets verksamhet genomföres för närvarande en omorganisation av institutets ledning, för vilken redovisats i årets statsverksproposition under tionde huvudtiteln. Omorganisationen går bl. a. ut på att bredda underlaget av konsumentorganisationer som stöder institutet, att ge Kungl. Maj:t ett förstärkt inflytande i institutets styrelse samt ändra institutets budgetår från kalenderår till att sammanfalla med det statliga budgetåret. I samband med omläggningen av budgetåret hemställer Kungl. Maj:t hos årets riksdag om ett tilläggsanslag på 115 000 kr. för institutets räkning, ett belopp som till 65 000 kr. avser att täcka de ordinarie halvårsutgifterna — det statliga årsanslaget är nu 130 000 kr., medan återstående 50 000 kr. avses att utgöra ett rörelsekapital för att institutet skall slippa de likviditetskriser som under det senaste året förbittrat dess tillvaro. Med detta handtag har Kungl. Maj:t velat ge forskningsinstitutet i dess nya organisationsform en hygglig start, samtidigt som departementschefen låter förstå att omorganisationen inte enligt hans mening innebär en slutlig utformning av forskningsinstitutets framtida status. En sammanslagning framdeles av det halvskilda Hemmens forskningsinstitut och det helstatliga aktiv hushållning inom priskontrollnämnden får anses sannolik och önskvärd.

Kungl. Maj:t har emellertid inte med dessa åtgärder gett institutet något utrymme att växa i. Årsanslaget för budgetåret 1953/54 upptages till det oförändrade beloppet 130 000 kr. — samma som tilldelats institutet för kalenderåret 1952. Med det ökade intresse för institutets arbete, som omorganisationens anknytning till allt flera konsumentgrupper och konsumentorganisationer innebär, kommer givetvis anspråken på institutets tjänster att stiga. Som nämnt har dessa anspråk redan tidigare varit större än resurserna. En ökning av statsbidraget för 1953/54 vore därför väl motiverad. Med hänsyn till det blygsamma omfång, som konsumtionsforskningen har i jämförelse med de ofantliga belopp, som representeras av den hemkonsumtion (i runt tal 1/3 av hemmens totala konsumtion eller någon miljard kronor), beträffande vilken konsumenterna nu lämnas utan vägledning vid inköpsvalet, anser undertecknade, att Hemmens forskningsinstitut bör erhålla ett statsbidrag av 180 000 kr. för nästa budgetår — alltså en höjning av Kungl. Maj:ts förslag med 50 000 kr.

Under återopande av det ovan anförda får således undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte bevilja Hemmens forskningsinstitut ett statsanslag för budgetåret 1953/54 av 180 000 kr.

Stockholm den 15 januari 1953.

Nancy Eriksson.

Sture Henriksson.

Tekla Torbrink.

*Lisa Johansson,
Skövde.*

Viola Sandell.